MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ **Muistio** **Liite 1**

Neuvotteleva virkamies
Suvi Ruuska

7.5.2020

VALTIONEUVOSTON ASETUS VUODELTA 2019 MAKSETTAVIEN KANSALLISTEN KASVINTUOTANNON TUKIEN JA KOTIELÄINTUKIEN VALVONNASTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN MUUTTAMISESTA

1 Yleistä

Maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain (1559/2001), jäljempänä *tukilaki*, sekä maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (192/2013), jäljempänä *toimeenpanolaki*, 22 §:n 6 momentin ja 23 §:n 4 momentin nojalla on annettu valtioneuvoston asetus vuodelta 2019 maksettavien kansallisten kasvintuotannon tukien ja kotieläintukien valvonnasta (494/2019).

Valtioneuvoston asetuksessa säädetään vuodelta 2019 maksettavien kansallisten kasvintuotannon tukien ja kotieläintukien valvonnasta sekä tukien tarkemmista alentamisperusteista. Asetus koskee kansallisten kasvintuotannon tukien ja kotieläintukien tarkastamista, valvonnan järjestämistä sekä valvonnan seuraamuksia siltä osin kuin tukilaissa ja toimeenpanolaissa ei asiasta tarkemmin säädetä.

Tukien hallinnoinnissa ja valvonnassa käytetään soveltuvin osin yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 352/78, (EY) N:o 165/94, (EY) N:o 2799/98, (EY) N:o 814/2000, (EY) N:o 1290/2005 ja (EY) N:o 485/2008 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 V osaston II luvussa säädettyä yhdennettyä hallinto- ja valvontajärjestelmää. Yhdennetystä hallinto- ja valvontajärjestelmästä säädetään tarkemmin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 täydentämisestä yhdennetyn hallinto- ja valvontajärjestelmän sekä suoriin tukiin, maaseudun kehittämistukeen ja täydentäviin ehtoihin sovellettavien maksujen epäämis- ja perumisedellytysten sekä hallinnollisten seuraamusten osalta annetussa komission delegoidussa asetuksessa (EU) N:o 640/2014 sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 soveltamissäännöistä yhdennetyn hallinto- ja valvontajärjestelmän, maaseudun kehittämistoimenpiteiden ja täydentävien ehtojen osalta annetussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) N:o 809/2014.

2 Asetuksen pääasiallinen sisältö

Vuodelta 2019 maksettavien kansallisten kasvintuotannon tukien ja kotieläintukien valvonnasta annettua valtioneuvoston asetusta ehdotetaan muutettavaksi.

Asetuksen 5 §:ää, jossa säädetään paikalla tehtävien tarkastusten vähimmäismäärästä, ehdotetaan muutettavaksi. Kyseisen pykälän 5 momentissa säädetään teurastamoja koskevasta valvonnasta ja 6 momentissa meijereitä ja maidon suoramyyntiä koskevista tarkastuksista. Nämä ovat valvontoja, jotka käytännössä tehdään tukivuotta seuraavan vuoden alussa sen jälkeen, kun tukivuoden osalta on selvillä kaikki eläimet, joista eläinrekisterien perusteella on haettu tukea. Covid-19- eli koronaviruspandemiasta ja siihen liittyvistä poikkeusoloista ja rajoituksista johtuen näiden tarkastusten tekeminen ei ole tällä hetkellä mahdollista. Valvonnat paikan päällä ovat tällä hetkellä keskeytettynä poikkeusolojen ja rajoitusten keston ajan, mutta todennäköisesti koronaviruspandemia vaikuttaa valvontojen suorittamiseen pidemmän aikaa.

Kansallisten tukien valvontaa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhdessä EU-rahoitteisten tukien valvontojen kanssa. Esimerkiksi teurastamoja koskevassa paikalla tehtävässä valvonnassa on pitkälti yhdistetty kansallisen tuen ja EU-rahoitteisen tuotantoon sidotun tuen valvonnat. Koronaviruspandemian vuoksi Euroopan komissio on päättänyt valvontaa koskevista lievennyksistä, joista säädetään täytäntöönpanoasetuksista (EU) N:o 809/2014, (EU) N:o 180/2014, (EU) N:o 181/2014, (EU) 2017/892, (EU) 2016/1150, (EU) 2018/274, (EU) 2017/39, (EU) 2015/1368 ja (EU) 2016/1240 poikkeamisesta vuonna 2020 siltä osin kuin on kyse tietyistä yhteisen maatalouspolitiikan mukaisesti sovellettavista hallinnollisista ja paikalla tehtävistä tarkastuksista annetussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2020/532, jäljempänä *poikkeusasetus*. Poikkeusasetuksessa säädetään muun muassa poikkeuksista, jotka koskevat komission asetuksessa (EU) N:o 809/2014 säädettyjä yhdennetyn hallinto- ja valvontajärjestelmän paikalla tehtäviä tarkastuksia. Poikkeusasetuksessa säädetään tältä osin muun muassa poikkeuksesta, joka koskee kesken olevia vuoden 2019 paikalla tehtäviä tarkastuksia. Poikkeusasetuksen 10 artiklan mukaan eristämistoimenpiteiden ensimmäisenä voimassaolopäivänä saavutettua paikalla tehtävien tarkastusten määrää pidetään hyväksyttävänä hakuvuoteen 2019 liittyen, jos jäsenvaltio ei koronaviruspandemian rajoittamiseksi käyttöön otettujen toimenpiteiden vuoksi kykene saattamaan päätökseen tiettyjä asetuksessa (EU) N:o 809/2014 vaadittuja paikan päällä tehtäviä tarkastuksia.

Vuodelta 2019 maksettavien kansallisten kasvintuotannon tukien ja kotieläintukien valvonnasta annettua valtioneuvoston asetusta ehdotetaan muutettavaksi siten, että asetuksen 5 §:n 5 ja 6 momentti kumotaan. Edellä mainituissa momenteissa tarkoitettuja paikan päällä tehtäviä tarkastuksia ei tehtäisi teurastamoissa ja meijereissä eikä maidon suoramyynnin osalta tukivuotta 2019 koskien.

Asetuksen 17, 18 ja 24 § ehdotetaan kumottavaksi vastaavilla perusteilla kuin 5 §:n 5 ja 6 momenttikin. Koronaviruspandemian vuoksi teurastamovalvontaa ja maidon tuotantotuen valvontaa tukivuoden 2019 osalta ei tehtäisi ja siksi edellä mainitut säännökset ehdotetaan kumottaviksi.

Asetuksen on tarkoitus tulla voimaan 25.5.2020.

3 Taloudelliset vaikutukset

Ehdotetulla asetuksella ei arvioida olevan vaikutuksia valtion talousarvioon.

4 Lausunnot

Asetusehdotuksesta pyydettiin lausunto Ruokavirastolta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf:ltä, ProAgria Keskusten Liitolta, Svenska lantbrukssällskapens förbund rf:ltä ja Maaseudun Kehittäjät ry:ltä. Lausuntoaikaa oli vain yksi viikko, jotta koronaviruspandemian vuoksi tuen valvontaan tehtävät poikkeukset saataisiin nopeasti käyttöön.

Lausunnon antoi Ruokavirasto. Ruokaviraston lausunnon perusteella asetusehdotusta muutettiin siten, että teurastamovalvontaa ja maidon tuotantotuen valvontaa koskevan 5 §:n 5 ja 6 momentin lisäksi 17, 18 ja 24 § kumottaisiin, koska teurastamovalvontaa ja maidon tuotantotukea koskevia valvontoja ei tehtäisi lainkaan tukivuoden 2019 osalta.

5 Laintarkastus

Asetusehdotus on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa.